

Gegužės 3-oji – Pasaulinė spaudos laisvės diena, o gegužės 7-ąją Lietuvoje minėsime Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dieną. LRT abi dienas nusprendė paminėti surengdama socialinį eksperimentą. Nuo šiandien iki gegužės 7-osios LRT kanalais bus transliuojami klipai apie žodžio laisvę, kuriuose socialinio eksperimento dalyviai atskleidžia, kaip jie jaučiasi netekę žodžio laisvės.

LRT surengtame eksperimente dalyvavo 19 įvairaus amžiaus savanorių, kurių jauniausiam keturiolika, o vyriausiam – septyniasdešimt septyneri. Dalyviai nežinojo, koks yra eksperimento sumanymas. Jų buvo paprašyta papasakoti, kuo domisi, kokia yra jų nuomonė įvairiais klausimais. Atsakius į klausimus, jų buvo paprašyta nuomonę pakeisti ir pasakyti, kad galvoja priešingai. Natūralios dalyvių reakcijos – nuo drovaus sąmyšio iki kategoriško pasipriešinimo – įamžintos vaizdo klipse:

<https://www.lrt.lt/naujienos/tavo-lrt/15/1055632/lrt-eksperimento-dalyviai-patyre-ka-reiskia-netekti-zodzio-laisves>

„Apie žodžio laisvę buvau galvojusi, bet niekada nebuvo susidūrusi, kad manęs prašytų pasakyti kitaip, negu aš manau, neleistų laisvai kalbėti. Buvo labai keista, nes atrodo, kad jei toks autoritetas – nacionalinis transliuotojas tavęs prašo, tai gal reikėtų pasakyti. Bet kodėl turi sakyti, jeigu visiškai netiki?“, – apie eksperimentą pasakojo jauniausia jo dalyvė balerina Emilė Ieva Šapkauskaitė, kalbėjusi LRT laidoje „Labas rytas, Lietuva“.

Laidoje dalyvavusi LRT generalinė direktorė Monika Garbačiauskaitė-Budrienė atkreipė dėmesį į spaudos laisvės situaciją Lietuvoje: „Manau, turime nemažai įvairiausių problemų – nuo ganėtinai prispaustos, korumpuotos, kenčiančios ir besitraukiančios žiniasklaidos rinkos regionuose iki valdžiai pataikaujančios žiniasklaidos ir savicenzūros.“

„Norėčiau atkreipti dėmesį, kad žodžio laisvė nėra duotybė, nors mums tai atrodo savaimė suprantamas dalykas. Bet tai yra toks dalykas, už kurį reikia pakovoti ir verta pakovoti. Tai yra didžiulė vertybė. Tai yra vienas iš demokratijos pagrindų, tai, kas garantuoja visiems galimybę išsakyti savo poziciją“, – kalbėjo M. Garbačiauskaitė-Budrienė.

Pokalbį galima pamatyti:

<https://www.lrt.lt/naujienos/tavo-lrt/15/1055632/lrt-eksperimento-dalyviai-patyre-ka-reiskia-netekti-zodzio-laisves>

